Opleiding Duurzame Gebouwen

Renovatie met hoge energie-efficiëntie in de Brusselse contexte

Lente 2020

Hernieuwbare energie

bij de renovatie van een typisch Brusselse woning tot eengezinswoning of meergezinswoningen

Florence GREGOIRE

écorce
INGÉNIERIE CONSULTANCE

bruxelles environnement leefmilieu brussel .brussels

Op basis van de presentatie van Cenergie

Plan van de uiteenzetting

- Wat te doen? Hernieuwbare EnergieBronnen?
- Deel I: Zonne-energie (5 slides)
  - Energievariatie – Beschikbaarheid
- Deel II: Fotovoltaïsche zonne-energie (12 slides)
  - Markt – Basisbegrippen – Technologieën – Integratie – Rendabiliteit – Tools
- Deel III: Thermische zonne-energie (17 slides)
  - Markt – ZT-installatie – Dimensionering – Rendabiliteit – Tools
- Algemene informatie en conclusie

Wat te doen: beschikbare HEB en haalbaarheid?

- Zonne-energie?
  - Doel
    - 50% van de behoefte aan SWW
    - 2/3 van de behoefte aan elektriciteit
  - Dus ~20 m² voor een eengezinswoning
  - → ja

- Windenergie?
  - → niet-rendabel voor huishoudelijke toepassingen

- Warmtepomp ?
  - verschillende energiebronnen : lucht, bodem or water ?
  - Oorspong van de elektriciteit?

  → Cfr Presentatie dag 3_1

- Biomassa?

  → Cfr. Presentatie dag 1

Doelstellingen van de presentatie

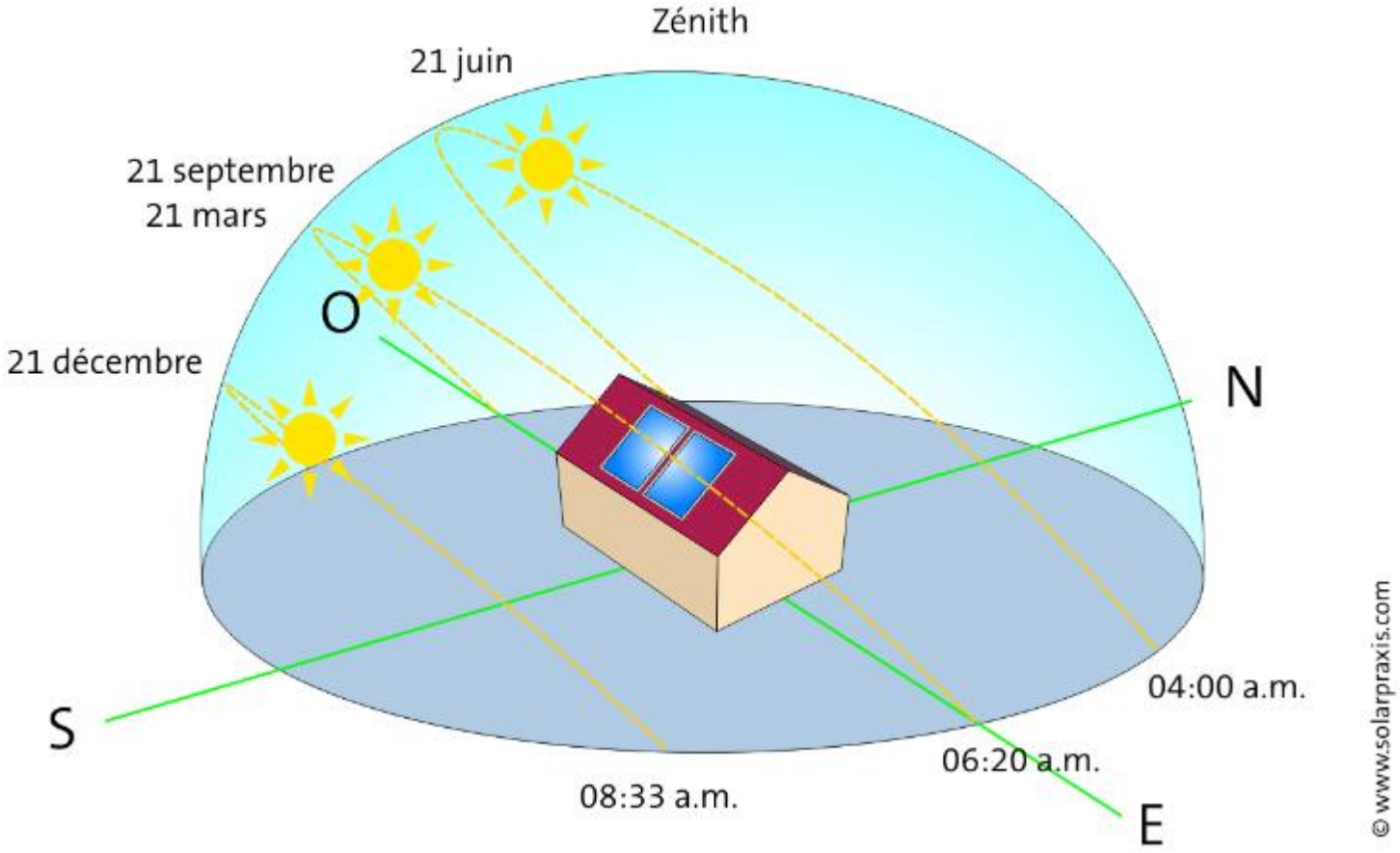
- De dimensioneringsparameters voor fotovoltaïsche zonne-energie en thermische zonne-energie begrijpen
- Welke tools gebruiken voor een relevantiestudie voor zonne-energie?

DEEL I

Zonne-energie

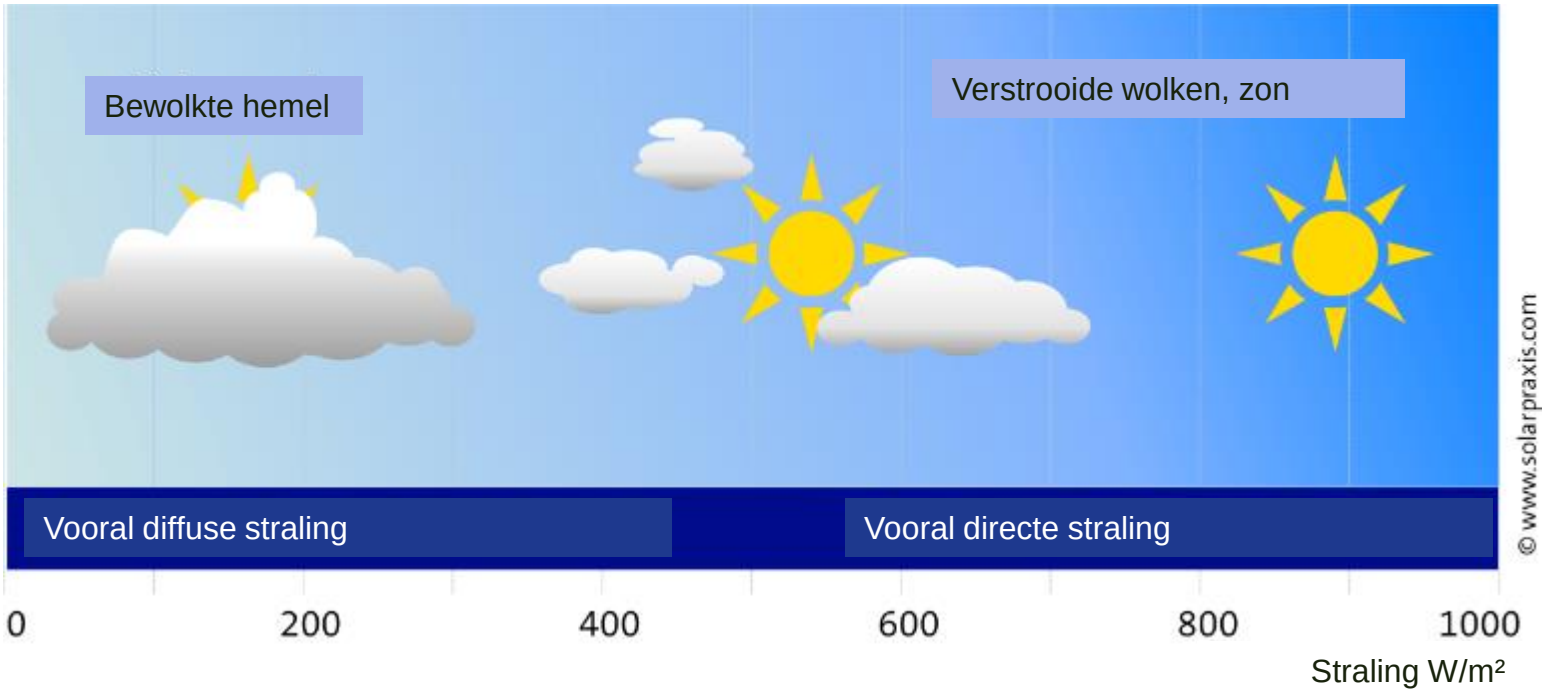
Variatie van zonne-energie

- Seizoensgebonden effect

Variatie van zonne-energie

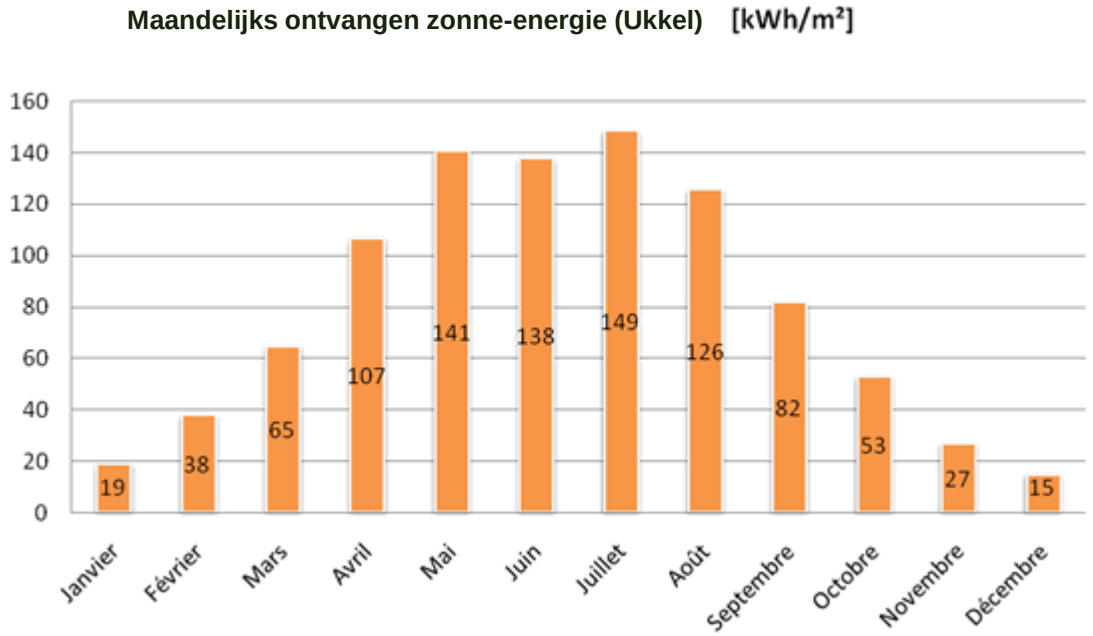
- Effect van de bewolking

Beschikbare zonne-energie

- Gemiddelde maandelijkse zonnestraling in België

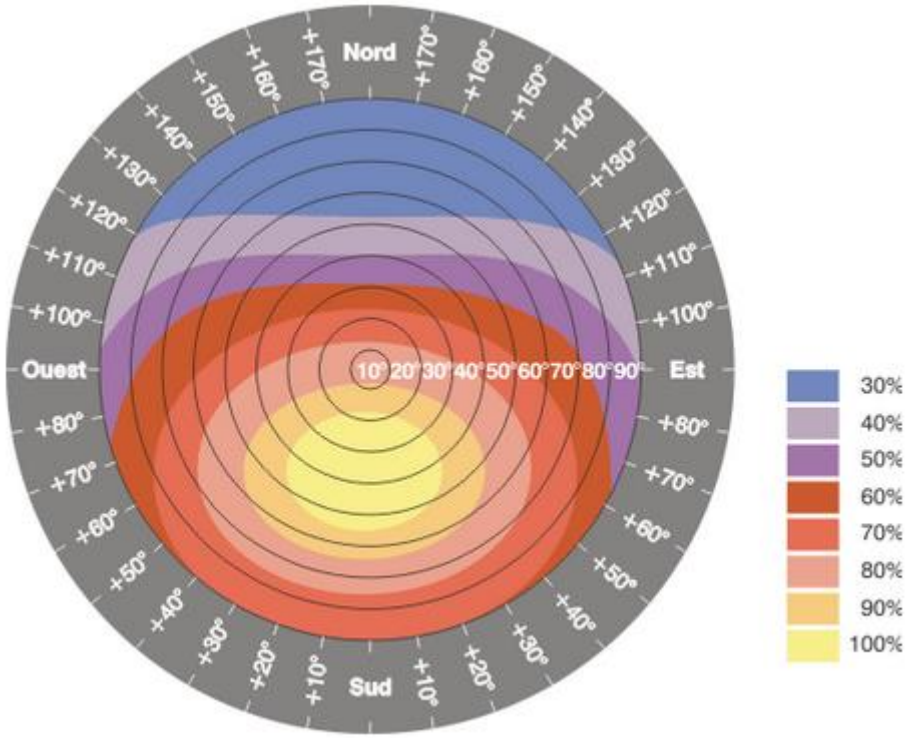
- Buiten de atmosfeer van de aarde is de energiestraling nagenoeg constant en gelijk aan **1.370 W/m²**
- De zonnestralen dringen door de atmosfeer, en bij volle zon ontvangt een horizontaal oppervlak maximum **1.000 W/m²**
- Een blootgesteld oppervlak ontvangt **directe** en **diffuse** straling.
- De jaarlijkse bezonning in België bedraagt gemiddeld **1.000 kWh/m²**

Bron: Energieplus: http://www.energieplus-lesite.be/index.php?id=16759#01

Beschikbare zonne-energie

- Invloed van de oriëntatie en de helling van de panelen

Optimum: 35° helling, oriëntatie pal op het zuiden

Bron: Energieplus: http://www.energieplus-lesite.be/index.php?id=16759#01

DEEL II

FOTOVOLTAÏSCHE ZONNE-ENERGIE

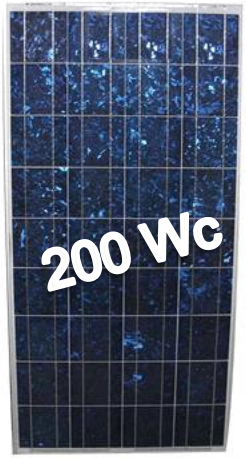
(PV)

Basisbegrippen

- **Wattpiek (Wp)**

  Maximaal **elektrisch vermogen** geleverd in standaard testomstandigheden:

  - een bezonning van 1.000 W/m^2 ;
  - een temperatuur van de panelen van 25°C ;
  - een spectrale verdeling van de straling, ofwel AM 1.5

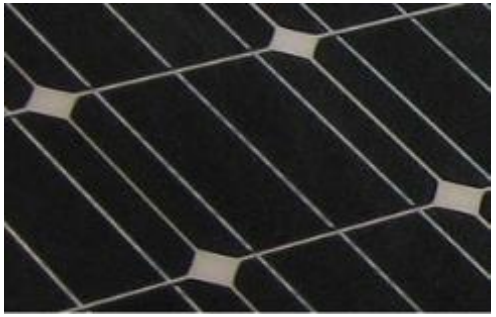
Silicium polycristallin

- **Wattuur (Wh)**

  1 Wattuur ⇨ e**nergie verbruikt of geleverd** door een systeem met een vermogen van 1 Watt gedurende een uur.

Technologie: PV-oppervlakte die overeenkomt met kWp

Modules

Hoogperformant monokristallijn
(6 tot 9 m², ~150 Wc/m², η 12% tot 20%)

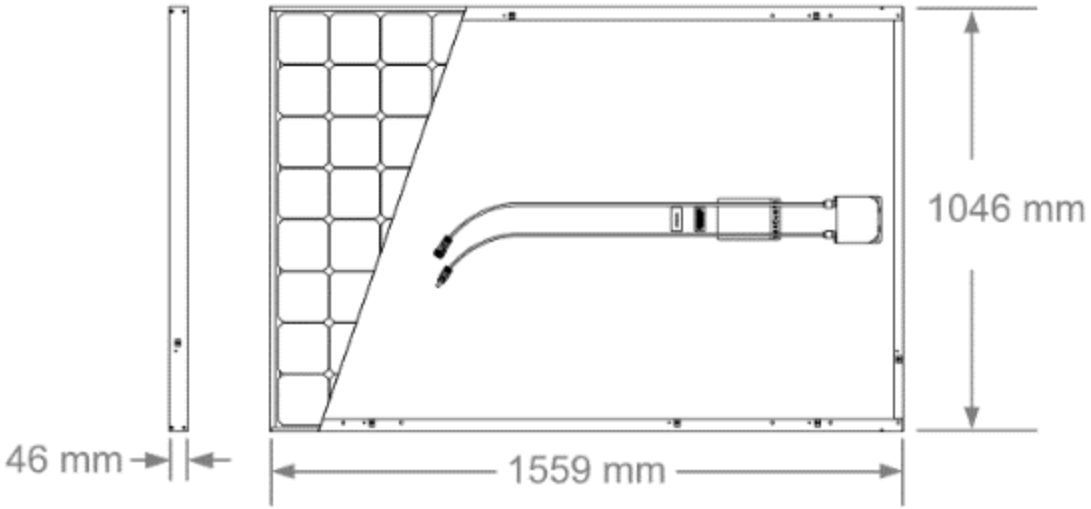
Polykristallijn
(7,5 tot 10 m², ~100 Wc/m², η 11% tot 15%)

Amorf silicium
(14-20 m², 60-70Wc/m², η 5-7%)

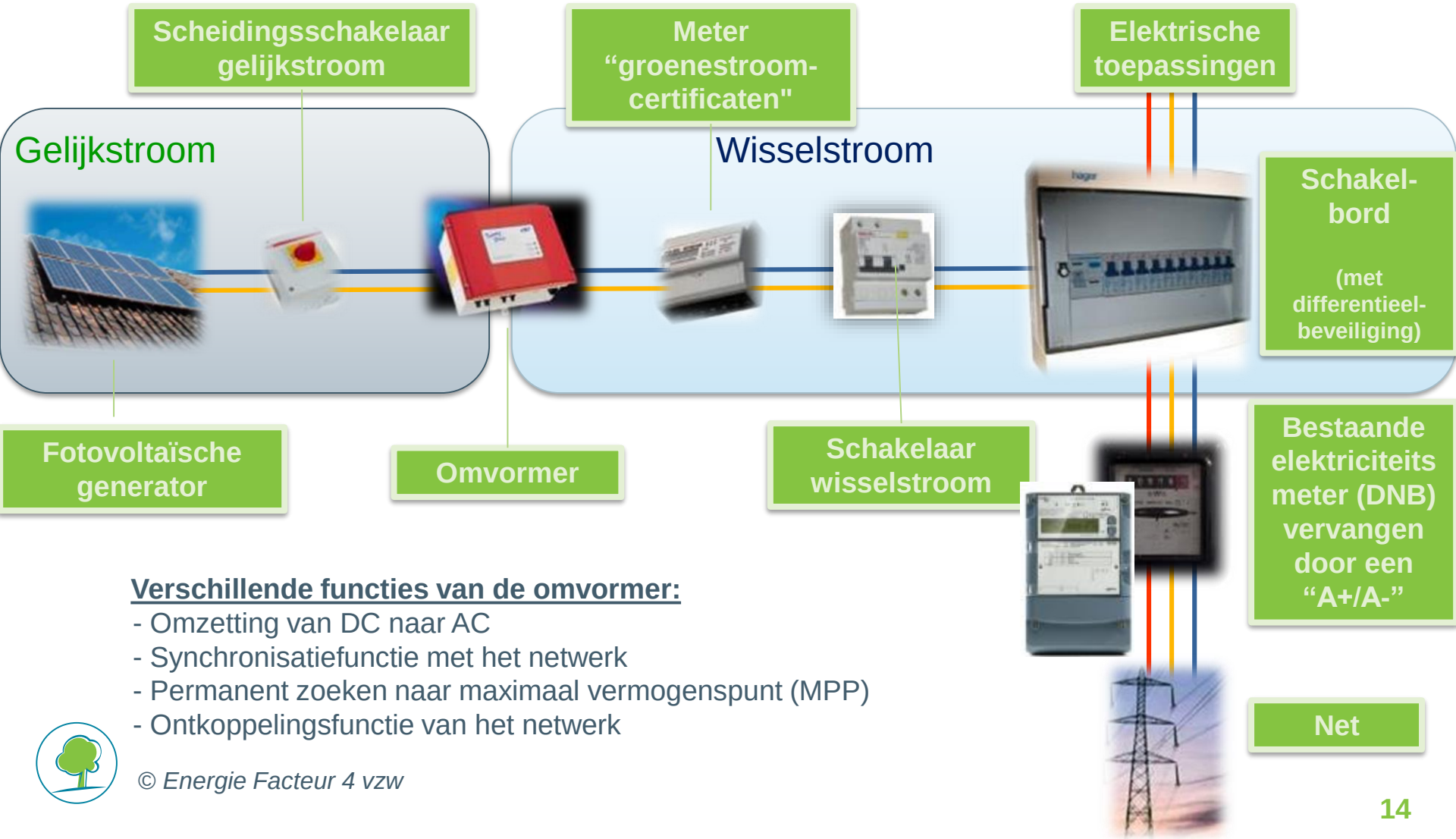
Bron: energieplus-lesite.be

Basisbegrippen

Schema van PV-systeem

Verschillende functies van de omvormer:

- Omzetting van DC naar AC
- Synchronisatiefunctie met het netwerk
- Permanent zoeken naar maximaal vermogenspunt (MPP)
- Ontkoppelingsfunctie van het netwerk

© Energie Facteur 4 vzw

Integratie op het dak

- Hellend dak

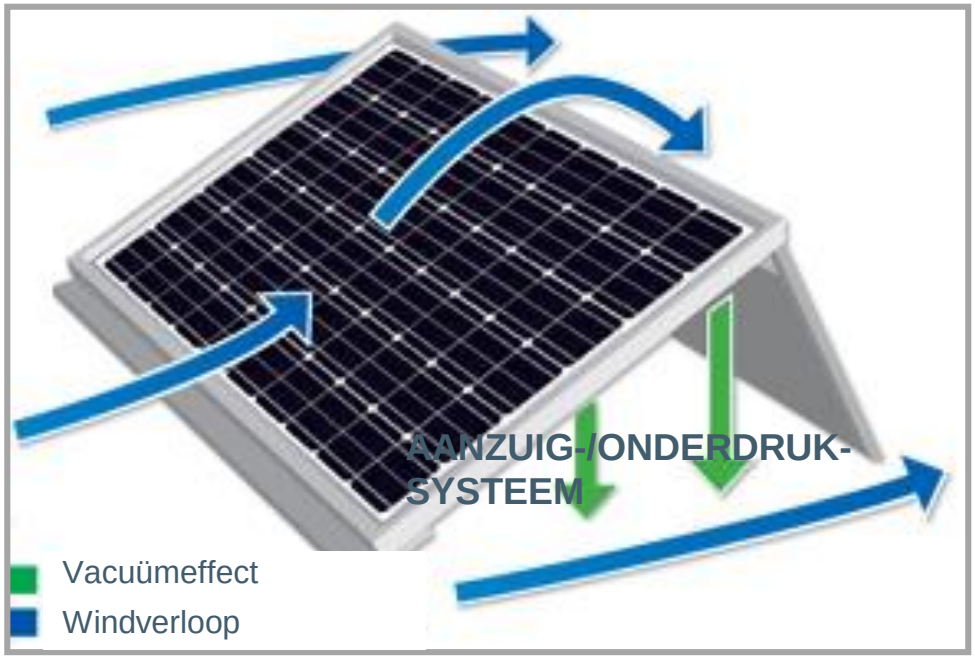

… minder doeltreffend dan …

Want ventilatie langs onder
→ afkoeling
→ betere η

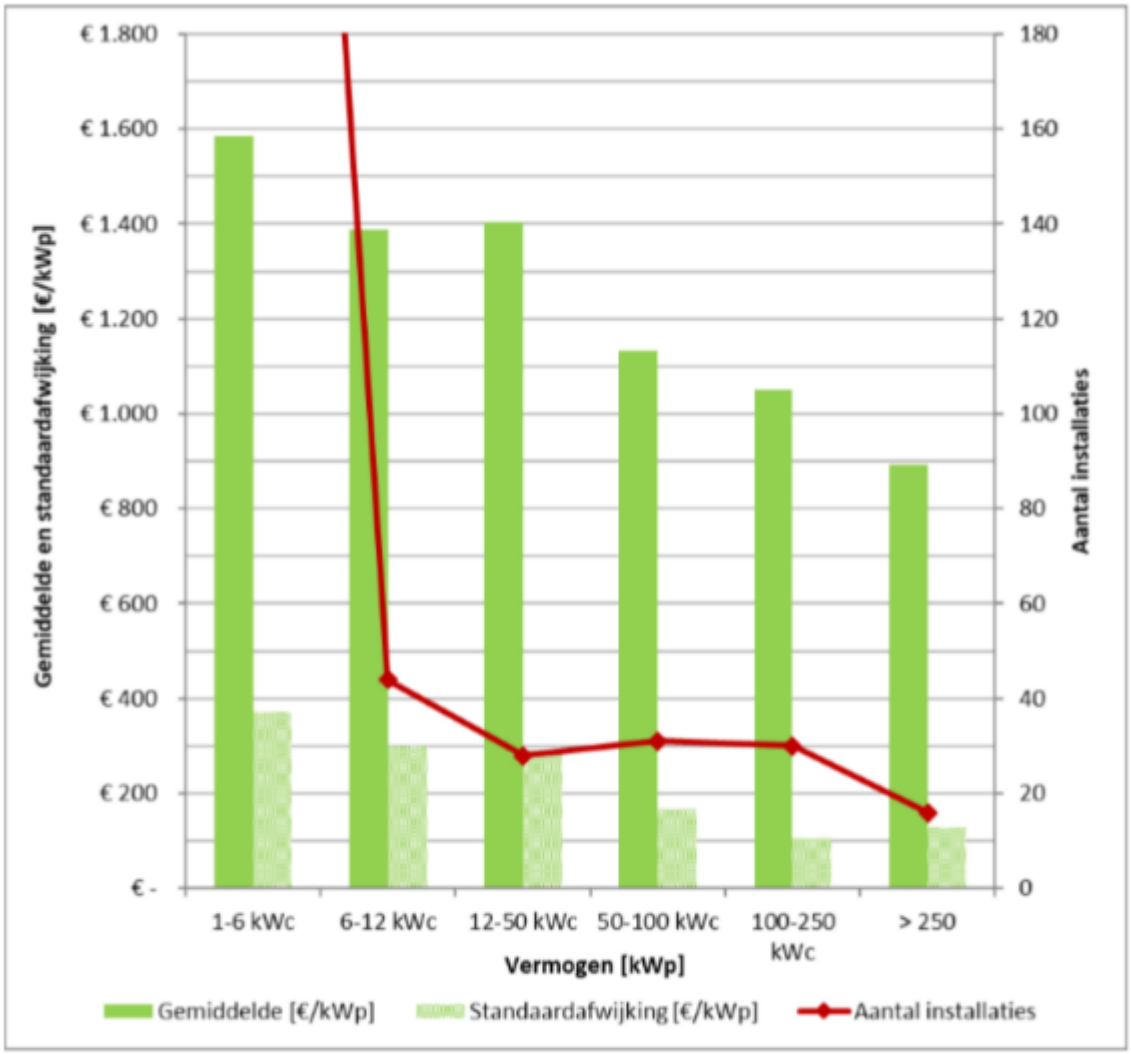

DRAAGLAST

Bron: archiexpo.fr & WTCB

Kosten: Investeringen

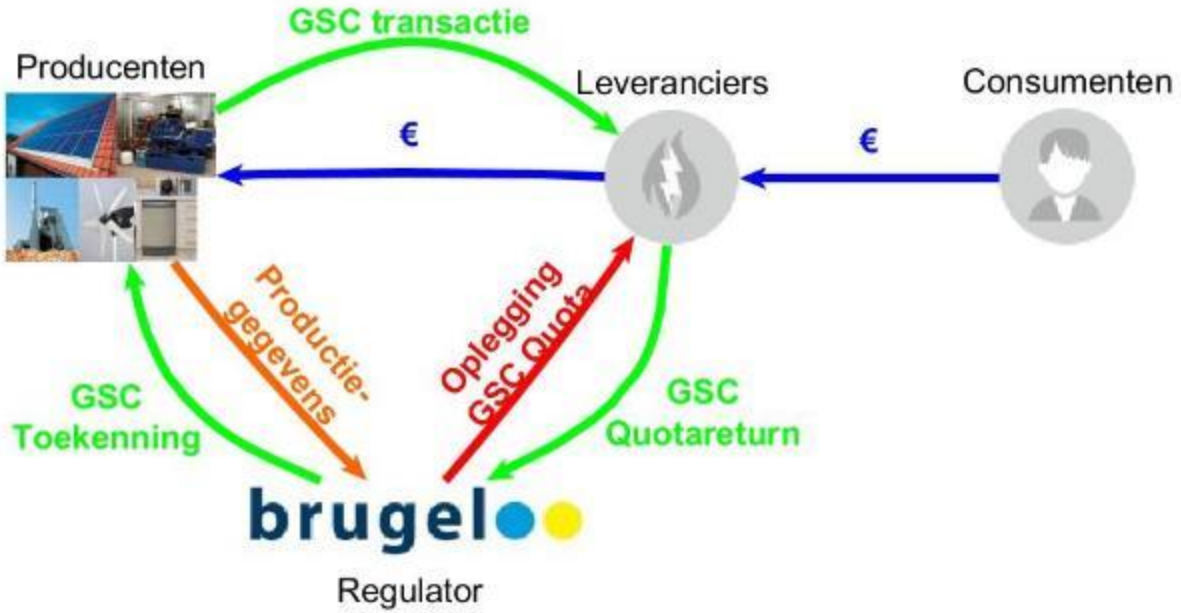

Figuur 1: Gemiddelde prijs van de installaties per vermogenscategorie

Source : Brugel, Voorstel 20190904-23, 2019

Kosten: Productiesteun en Besparing (Brussel)

- **Mechanisme van de groenestroomcertificaten**

Voor Consumenten

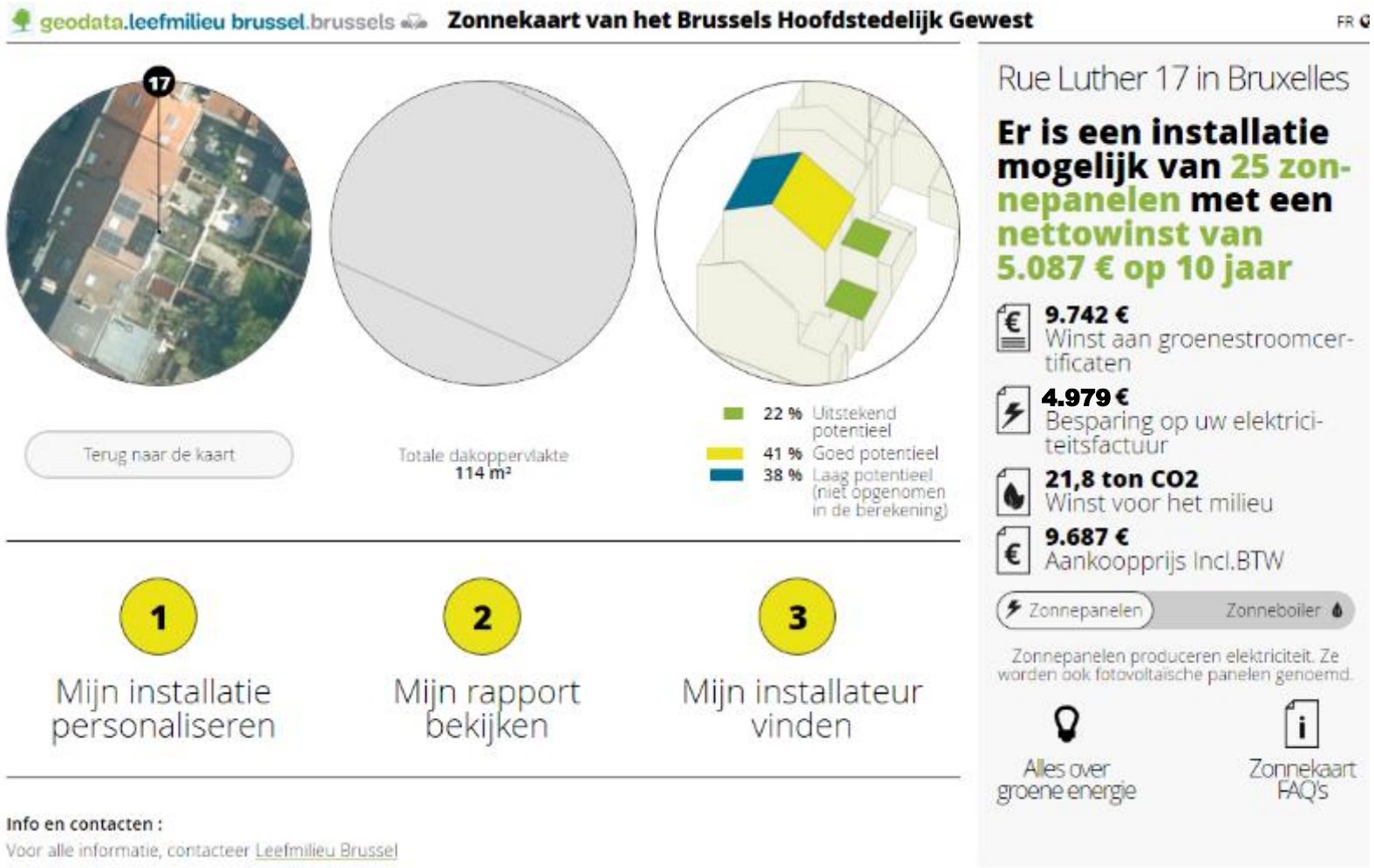
- Steun berekend voor ETVT = …5-7… jaar (zie Brugel)
- Toekenningsperiode van GSC: max. 10 jaar na inbedrijfstelling (verlengbaar onder bepaalde voorwaarden)
- Geldigheid van de GSC: 5 jaar
- 3 GSC/MWh$_{product.}$ (2,4 GSC/MWh$_{product.}$ indien > 5 kWp)

Kosten: Productiesteun en Besparing (Brussel)

- **Besparing: opgelet met de compensatie!**
  - ~~Indien < 5 kWp: de meter "draait terug" = "compensatie"~~
  - Indien ≥ 5 kWp: wat niet onmiddellijk wordt verbruikt, gaat verloren (in het ideale geval verkocht ~ € 0,04/kWh) → zelf zo veel mogelijk verbruiken!

Sinds1 januari 2020 is er een aanpassing van het compensatieprincipe. De compensatie blijft wel gelden voor het gedeelte 'energie' van uw factuur, maar niet langer voor het gedeelte 'distributiekosten'.

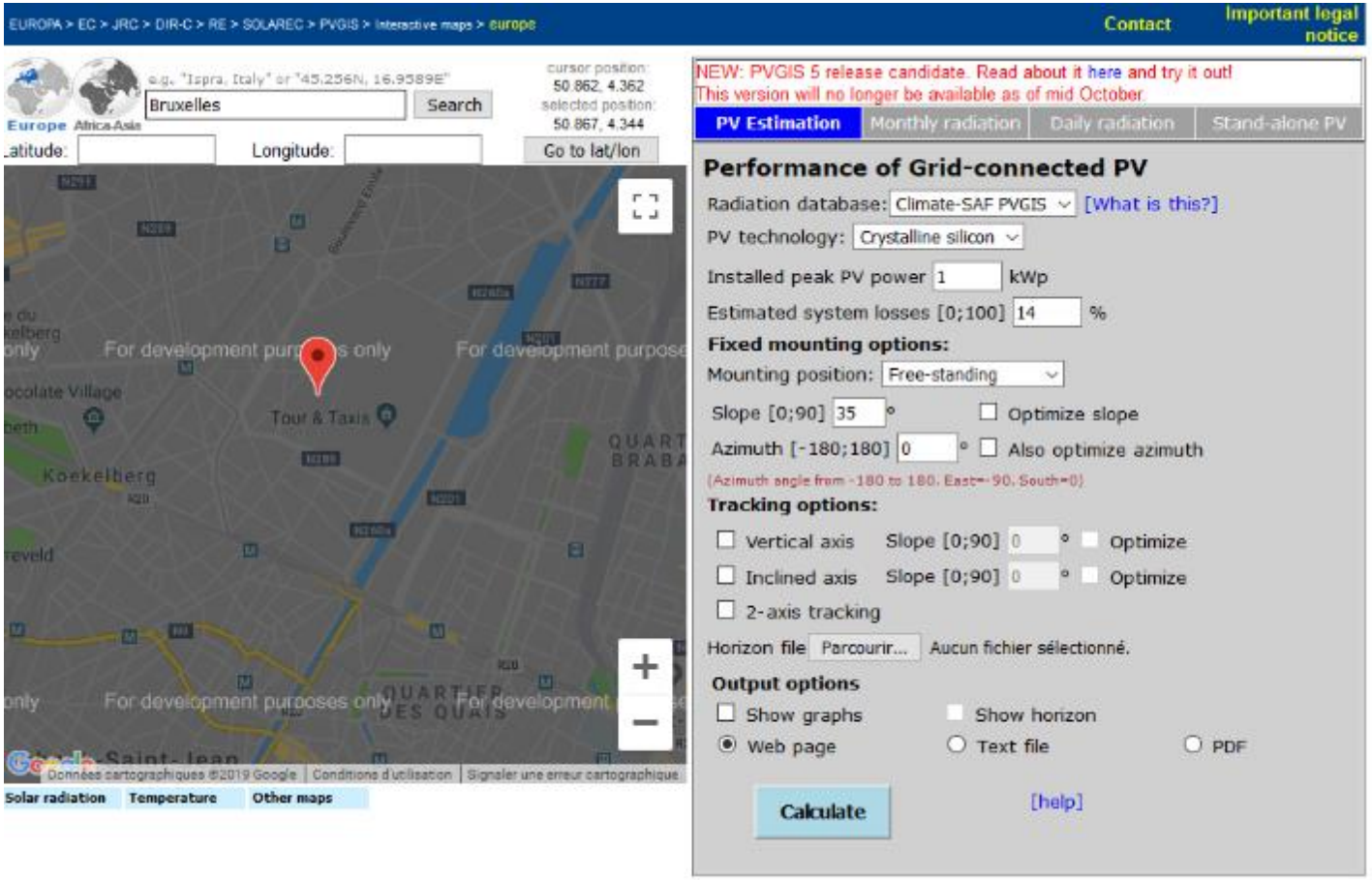
Tool, websites, …

Tool, websites, …

kWh/kWc ?

→ PVGIS: http://re.jrc.ec.europa.eu/pvgis/apps4/pvest.php#

Tool, websites, …

Pvcalc (voor alle installaties)

Bepaling van de afmetingen van de fotovoltaïsche installatie

1ste stap : Bepaling van uw elektriciteitsverbruik

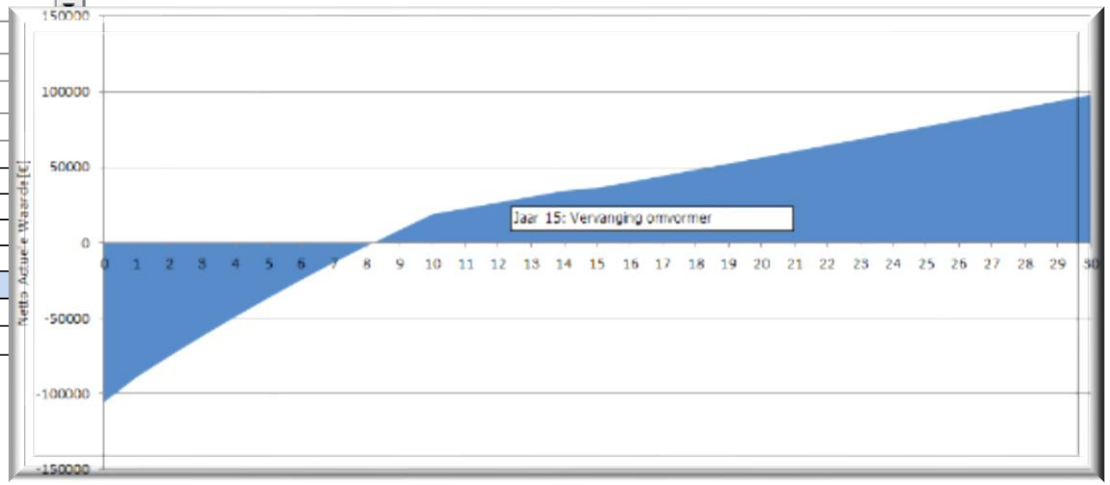
Activiteitensector: Tertiaire sector

Vloeroppervlakte = 1.000 m²

	Facturen	Schatting	
Jaarlijks elektriciteitsverbruik van de locatie		105.000	kWu/jaar

2de stap : Bepalen van het vermogen van de installatie

Beschikbare oppervlakte van dak	1.000,0	m²
Type van montage	Plat dak	
Oriëntatie van de panelen	Zuiden	
Hellingshoek van de panelen	35°	
Type van technologie	Polykristallijn (silicium)	
Zonneproductiefactor	926	
Maximaal vermogen van de fotovoltaïsche generator	65,00	
Gewenste vermogen van de fotovoltaïsche generator	65,00	
Collectoroppervlakte	500	

Beschikbaar op Gids Duurzame Gebouwen

Energie > Dossier | Groene stroom produceren met fotovoltaïsche panelen en andere bronnen > Ontwerpen > Tools

https://www.gidsduurzamegebouwen.brussels/nl/tools.html?IDC=6260

Aandachtspunten tijdens het ontwerp

1. Het elektriciteitsverbruik van het gebouw beperken

- Het elektriciteitsverbruik door verlichting beperken (zie G_ENE01 – Optimaal gebruik van kunstlicht)
- Het elektriciteitsverbruik door toestellen beperken (zie G_ENE06 – Warmtelasten beperken)
- Actieve koeling vermijden, **passieve koeling** *gebruiken* (zie G_ENE07 – Een passieve koelstrategie toepassen) en de eventuele resterende koelvraag zo efficiënt mogelijk opwekken (zie G_ENE09 – De beste productiewijzen voor hernieuwbare koeling kiezen)
- Efficiënt distributiesysteem voor verwarming, koeling en ventilatie (zie G_ENE10 – Verwarming, koeling en sanitair warm water en G_ENE02 – Een energie-efficiënt ventilatiesysteem ontwerpen)

2. Het resterend elektriciteitsverbruik beoordelen

- Het elektriciteitsverbruik bepalen: jaarverbruik en bij voorkeur maandverbruik en, eventueel, dagprofiel

3. Het potentieel voor levering van hernieuwbare elektrische energie beoordelen

Beschikbare dakoppervlakte. Beschikbaar draagvermogen van het dak. Schaduw, oriëntatie en helling.

Bron: **Gids**, G_ENE11 Installaties voor de opwekking van hernieuwbare energie genereren, http://gidsduurzamegebouwen.leefmilieubrussel.be

Aandachtspunten tijdens het ontwerp

4. Kosten-batenanalyse + keuze van het systeem

- Economische analyse van de verschillende technieken (simulatie met technologieën, oriëntatie, schaduw, oppervlakte, …) met tools.
- Keuze van het systeem of van meerdere systemen (opgelet garantie omvormer < of > 10 jaar, rendementsgarantie)

5. Ontwerp van het gekozen systeem of de gekozen systemen

- Ontwerp van het systeem: dichtheid dak, bevestiging op het dak, luchtdoorstroming, omvormer op een koele plaats, verliezen kabels < 2%...

6. Controle van de werking en optimalisering van de regeling

- Follow-up van de productie en van de afstemming ervan op de verwachtingen

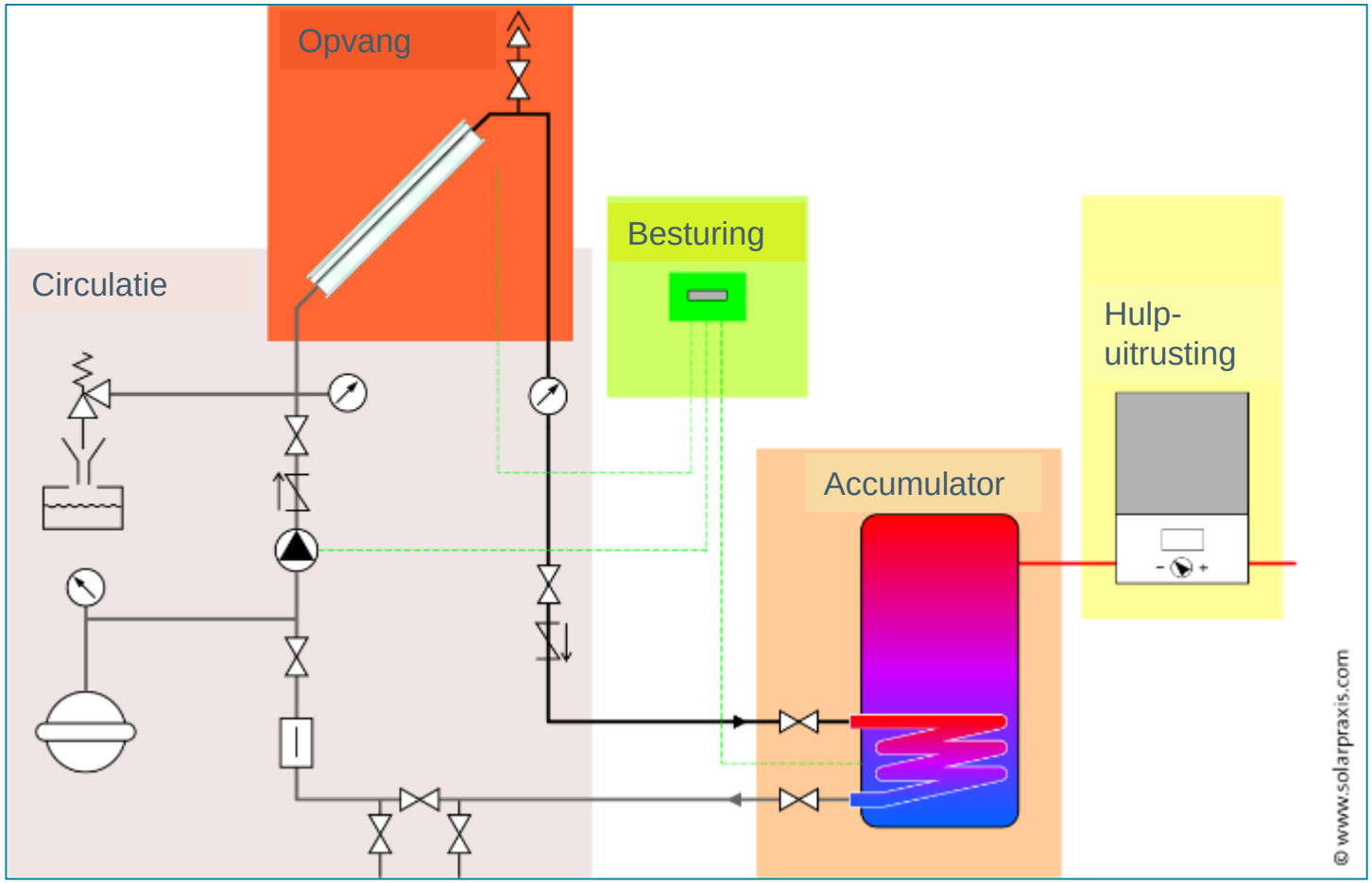
Bron: **Gids**, G_ENE11 Installaties voor de opwekking van hernieuwbare energie genereren, http://gidsduurzamegebouwen.leefmilieubrussel.be

DEEL III

THERMISCHE ZONNE-ENERGIE

(ZB – zonneboiler)

Zonthermische installatie

Zonthermische installatie

- Woning of tertiair gebouw, eengezinswoning of meergezinswoning
- Als aanvulling op de verwarmingsketel: verwarming + SWW

\+ Hernieuwbare bron

\+ Productie van water > 80 °C mogelijk

\+ Koppeling met een ander systeem

\- Productie afhankelijk van weersomstandigheden

\- Vrij zware investering

\- Gemiddeld rendement

\- Vermogen beperkt door de beschikbare oppervlakte

Zonthermische installatie

dimensionering (orde van grootte)

- 1 m²/pers voor eengezinswoning
- 50 l/m² opslagvolume

Pour un ménage de *	Surface de capteurs	Volume de stockage	Energie produite **	Energie économisée ***
2 à 3 personnes	Env. 4 m²	Env. 200 l	Env. 1 200 kWh/an	Env. 1 600 kWh/an
4 à 5 personnes	Env. 5 m²	Env. 300 l	Env. 1 600 kWh/an	Env. 2 200 kWh/an
6 à 7 personnes	Env. 7 m²	Env. 400 l	Env. 2 300 kWh/an	Env. 3 100 kWh/an

** pour une consommation d'eau chaude de 45 litres/pers/jour à 45°C.*
*** fraction solaire produite : 55 %.*
**** avec un système d'appoint ayant un rendement annuel de 75 % (ex : chaudière avec ballon de stockage).*

Source / Bron: Gids Duurzame Gebouwen, BIM, 2015

- 0,5 m²/pers voor appartementsgebouwen
- 25 l/m² opslagvolume
- Beperktere zonnedekking (35 % tot 40 %)

Zonthermische installatie: technologie

- **Types van zonnecollector**

Niet-beglaasde collectoren

Kunststof absorber

Absorber in roestvrij staal

Vlakke collectoren

Standaard vlakke collectoren

Vlakke vacuümcollector (met afstandsstuk)

Luchtcollector)

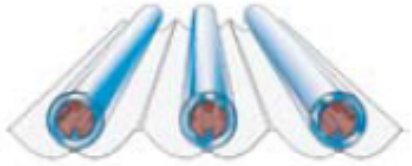
Vacuümbuiscollector

Volledig glazen buis

Standaardbuis

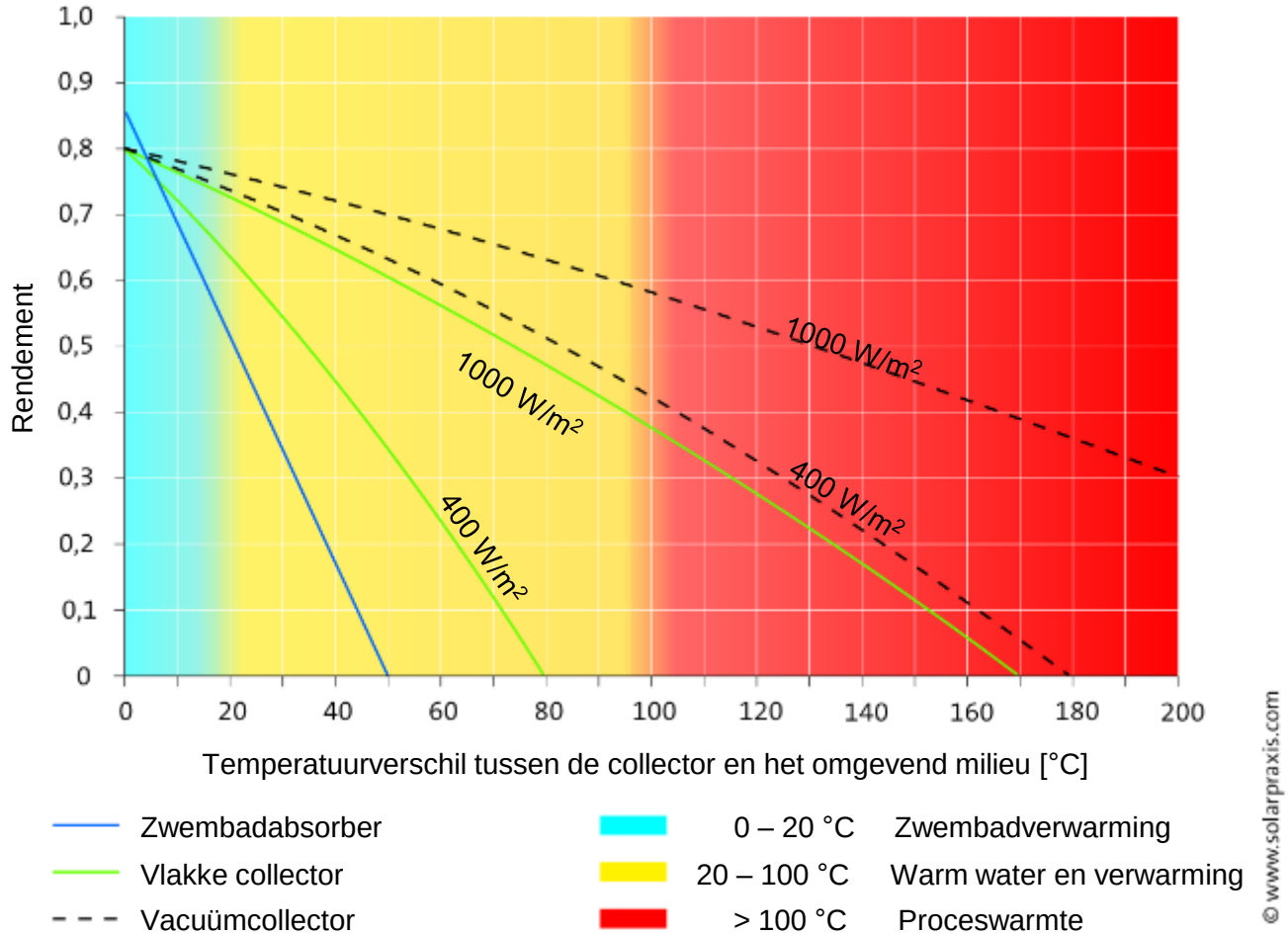

CPC-buis

Bron: Energieplus, http://www.energieplus-lesite.be/index.php?id=16760

Zonthermische installatie: technologie

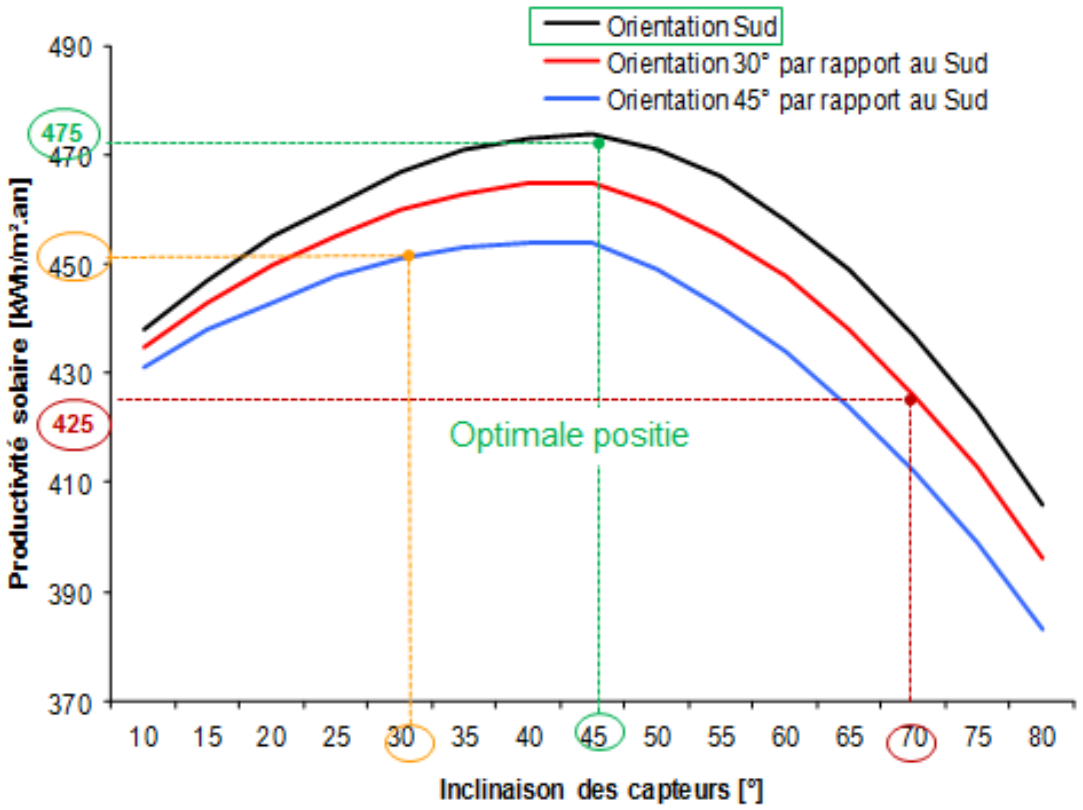
- **Rendement van de zonnecollectoren**

Bron: Energieplus, http://www.energieplus-lesite.be/index.php?id=16760

Zonthermische installatie: technologie

Oriëntatie en helling

Optimale Positie :

- Zuid
- Inclinatie 45°

➢475 kWh/m².jaar

Voorbeeld:

- 45° tov Zuid
- Inclinatie 30°

➢450 kWh/m²/jaar
➢-5,3 % van productie

- 30° tov Zuid
- Inclinatie 70°

➢425 kWh/m²/jaar
➢-10,5 % van productie

Bron: Energieplus: http://www.energieplus-lesite.be/index.php?id=16760

Zonthermische installatie: Haalbaarheid

- **Dak**
  - Oriëntatie, helling
  - Nuttige oppervlakte, ingenomen ruimte, obstakels, …
  - Vervanging afdichting, …
  - Stabiliteit

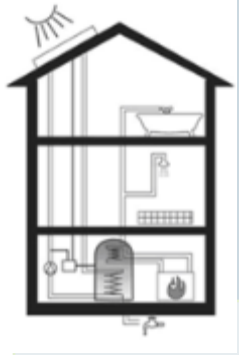
- **Stookplaats**
  - Gecombineerde productie?
  - Ouderdom van de ketels?
  - Regeling!

- **Verbinding dak - stookplaats**
  - Technische kokers?
  - Technisch lokaal op het dak?
- **Opslag & distributie SWW**
  - Opslagtanks
  - Distributielus (L, diameter, isolatie)

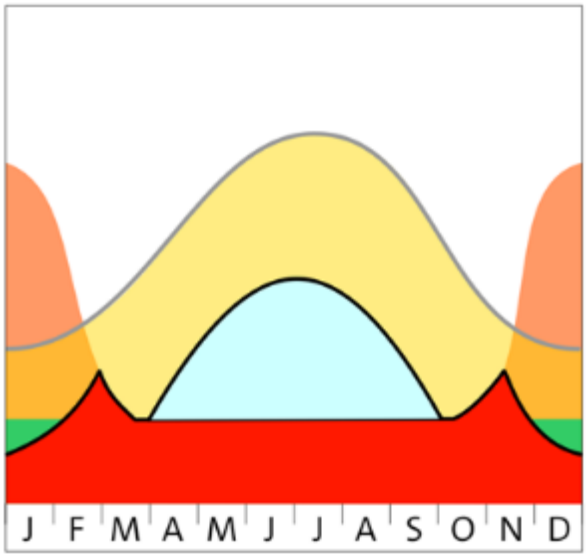
Bron: Stéphane Barbier

Integratie	+	-
	+ Afstand tussen panelen en boiler zo klein mogelijk + Aanvullende thermisch modulerende verwarming op gas met een laag verbruik.	
	+ Afstand tussen panelen en boiler zo klein mogelijk	− Het gebruik van de bestaande boiler als aanvulling verhoogt de thermische verliesoppervlakte aanzienlijk
	+Gebruik van een geïntegreerde warmtewisselaar in de zonneboiler die wordt gevoed door de verwarmingsketel	- Grote afstand tussen panelen en boiler => meerprijs
		- Grote afstand tussen panelen en boiler =>meerprijs - Het gebruik van het reservoir van de bestaande verwarmingsketel als aanvulling verhoogt de thermische verliesoppervlakte aanzienlijk, behalve wanneer het gaat om een gemengde verwarmingsketel die geen water opslaat. - Panelen tegen de gevel: stedenbouwkundige vergunning is vereist

Verwarming + SWW via thermische zonne-energie?

Ja … maar minder rendabel

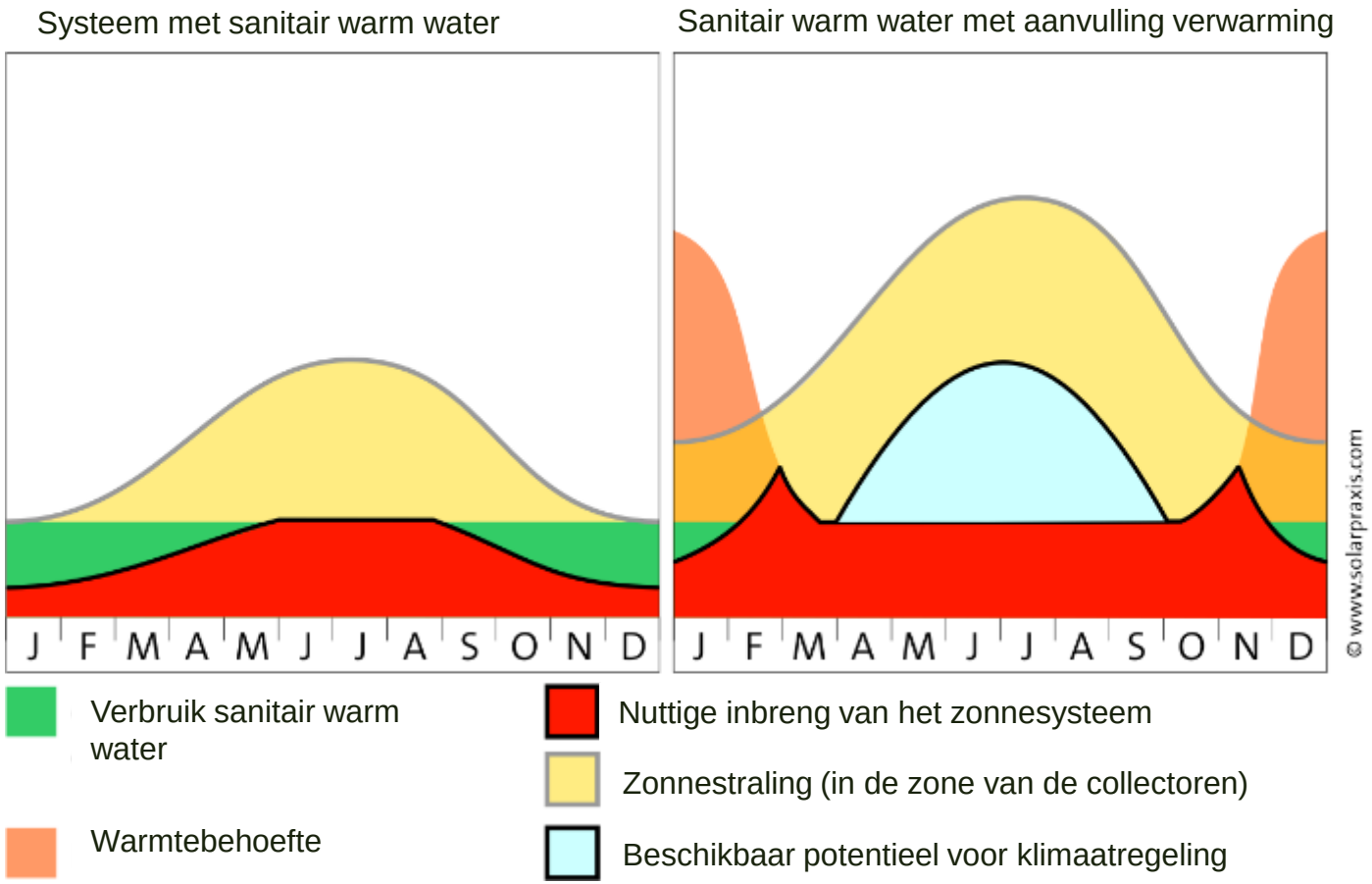
- 10 tot 30 m² collectoren
- Opslagvat van 1.000 tot 3.000 liter
- Complexere regeling
- Besparing:
  - ~80% op SWW
  - 20…50% op verwarming

Bron: Solarpraxis.com

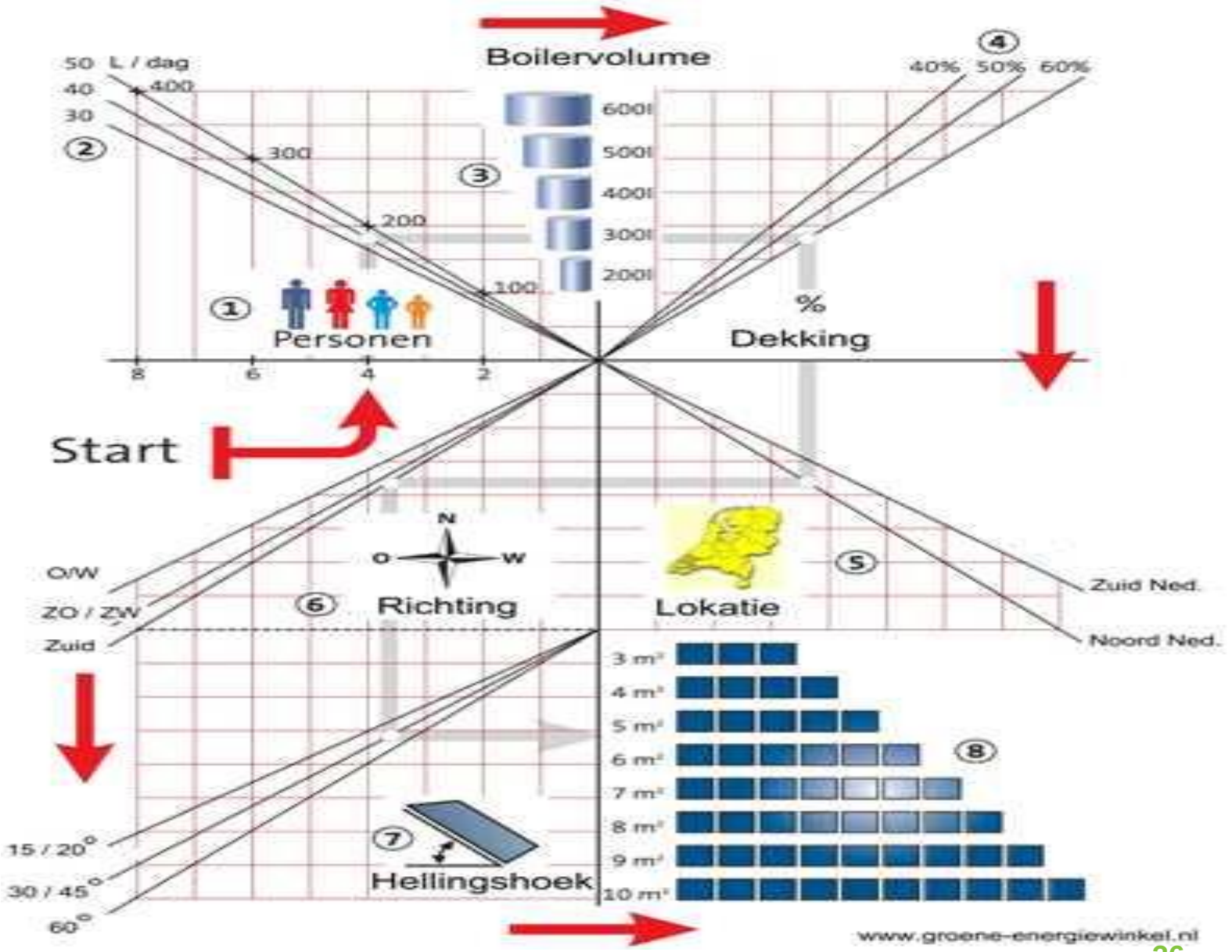
Dimensionering: behoefte in kWh?

- **Basisregel**: altijd uitgaan van de behoefte aan verwarming!
  - SWW (+ verwarming?)

Bron: Solarpraxis.com

Dimensionering

Nomogram voor berekening van de grootte van een zonneboilersysteem
(Bron : www.groene-energiewinkel.nl)

Financiële rendabiliteit

- **Zonne-installatie voor een vierpersoonswoning**

- Behoefte aan SWW: 670 kWh_{th}/p * 4 p = 2.670 kWh_{th}
- Zonnefractie van 60% → productie van 1.600 $kWh_{th,sol}$
- Besparing van 1.600 kWh_{th} / 75% (η) = 2100 kWh_{pci}/jaar, of € 170/jaar
- 3.000 tot 4.500 euro voor een installatie van ~4 m²
- ETVT: ~20 jaar
- Subsidie van 2.500 tot 3.500 euro (volgens inkomsten), met bovengrens 50%
- → ETVT met premie: ~10 jaar

Zonthermische Quickscan >20 m², collectief!

- **Excel-rekenmachine**, te downloaden op de website van LB
- **Functie**: voordimensionering van zonthermische warmteproductie-installaties
- **Toepassing**: Productie van SWW voor tertiaire gebouwen, onthaalstructuren en collectieve huisvesting (>300 m³/jaar)
- **Doelstelling**: de technische, economische en milieuhaalbaarheid van de installatie evalueren
- **Resultaten** ⇨ Grootteordes
  - › oppervlakte collectoren, opslagvolume,
  - › investeringskosten, energiebesparing,
  - › vermeden CO_2-uitstoot
- **Gebruikers**: architect, studiebureau, EPB-adviseur, installateur, beheerder van gebouwen, energieverantwoordelijke, bouwheer, syndicus, …

Zonthermische Quickscan: gebruiksbeperkingen

- Niet aangepast aan de dimensionering van zonneboilers van < 20 m²
- Niet voorzien voor andere toepassingen dan SWW-productie
  - Voorverwarming zwembadwater
  - Ondersteuning van verwarming
  - Ondersteunde zonnekoeling
  - …

  ➔ Specifieke dimensioneringssoftware: T*sol, Polysun, …
- Houdt geen rekening met de technische beperkingen van het gebouw
  - Schaduw op het collectorveld
  - Toegankelijkheid van de technische lokalen
  - Beschikbare ruimte voor opslag
  - …

Zonthermische Quickscan

Quickscan voor de predimensionering van een groot zonthermisch systeem voor de productie van warm water

ALGEMENE INFORMATIE

[Vestigingsnaam] :	
[Sector] :	
[Adres] :	
[Gemeente] :	
[Postcode] :	
[Contactpersoon] :	
[Functie] :	
[Tel.]	
[E-mail] :	

De Quickscan Zonthermische Energie is een tool die ontwikkeld is voor Brussels Hoofdstedelijk Gewest en Waals Gewest

Concept en ontwikkeling : 3E nv

RÉINVENTONS L'ÉNERGIE

LEEFMILIEU BRUSSEL · BIM
BRUSSELS INSTITUUT VOOR MILIEUBEHEER

Veld
- **Verplicht**
- **Facultatief**
- **Uitklaplijstje**

BEREKENINGSHYPOTHESEN

Gebruikte energiedrager voor de warmwaterproductie	**3-Aardgas (BHG)**	
Warmwaterketelrendement	90%	
Referentiewarmwaterverbruik	4,68	m³/dag op 60°C
Warmwaterverbruik ingevuld door de gebruiker	4,38	m³/dag op 60°C
Warmwaterverbruik gebruikt voor de berekening	**4,38**	**m³/dag op 60°C**
Profiel van het warmwaterverbruik	**A-7 dagen op 7 gedurende het hele jaar**	
Actualisatievoet	4,5%	
BTW-percentage voor de economische balans	0%	
Eenheidsprijs van de brandstof	0,040	EUR/kWh BTW excl
Brandstofprijs per kWh	0,040	EUR/kWh BTW excl
Subsidiepercentage gebruikt voor de berekening	**0%**	
Indicatief subsidiepercentage voor het beschouwde systeem	21%	
Korting op de persoonsbelasting voor een energiebesparende investering		
Jaarlijkse prijsstijging van de energiedrager	5,9%	
Onderhoudskost van de installatie als percentage van de investering	0,5%	
Zonnepanelen	**Atmosferische vlakke glazen zonnepanelen**	
Oriëntatie van de panelen gebruikt in de berekening	5-Zuid	
Hellingsgraad van de panelen gebruikt in de berekening	35°	
Correctiefactor	1,00	
Economische levensduur van de installatie	25	jaar

BASISGEGEVENS

Beschrijving van de vestiging

Vestigingstype	**A-Centra voor gehandicapten, IMS, IMP**	
Bezetting	**65**	Bedden
		-
Jaarlijkse gemiddelde bezettingsgraad	**90**	%
Gebouwoppervlakte		
Daktype	**Hellend dak**	
Maximale nuttige dakoppervlakte		
Dakoriëntatie	**5-Zuid**	
Hellingsgraad van het dak	**35°**	

Warmwaterproductie

Gebruikte energiedrager voor de warmwaterproductie	**3-Aardgas (BHG)**	
Warmwaterproductie onafhankelijk van de ruimteverwarming	**Nee**	
Type warmwaterketel	D-Ketel HR TOP (condensatie)	
Ogenblikkelijk warmwaterketelrendement volgens onderhoudsfiche		%

Warmwaterverbruik

Gemiddeld verbruik van warm water	**1 600,0**	m³/jaar
Warmwateropslag- of warmwaterproductietemperatuur	**60**	°C
Jaarlijks brandstofverbruik voor warm water	**150 000**	kWh/jaar
Totaal jaarlijks brandstofverbruik voor verwarming		
Aftapprofiel van warm water (A, B, C of D)	**A-7 dagen op 7 gedurende het hele jaar**	

RESULTATEN

Zonnefractie

Optimale nuttige zonnefractie	**39**	%
Zonnefractie wanneer het dak beperkt is in oppervlakte		%

Nuttige oppervlakte van de zonnepanelen

Optimale oppervlakte van de zonnepanelen	**66**	m²
Corresponderende oppervlakte plat dak	**220**	m² (zonder schaduw of obstakels)
Corresponderende oppervlakte hellend dak	**79**	m² (zonder schaduw of obstakels)
Max installeerbare oppervlakte panelen bij beperkte dakoppervlakte	**66**	m²

Zonneopslag

Totaal volume zonneopslag	**4,56**	m³
Indicatief aantal opslagvaten (deelvolumes)	**3**	
Indicatieve belemmeringsoppervlakte	**6,50**	m²
Gemiddeld gewicht van de volle opslagvaten	**5 700**	kg

Energiebalans

Jaarlijkse netto zonneopbrengst	**36 130**	kWh zonne-energie /jaar
Brandstofbesparing	**40 164**	kWh/jaar
Primaire-energiebesparing	**38 523**	kWh thermisch /jaar

Economische balans

Kost van het zonnethermisch systeem	**73 839**	EUR BTW excl

Aandachtspunten

- Oriëntatie, helling, schaduw
- Draagvermogen van het dak
- Isolatie opslagvat!

Volume opslagvat (liter)	Max. thermische verliezen (kWh/24u)	Thermische weerstand R min m².K/W
200	1,05	2,00
300	1,20	2,36
500	1,43	2,79
800	1,68	3,28
1000	1,82	3,50

- Stedenbouwkundige vergunning?
  - Nee
    - Indien onzichtbaar vanuit de publieke ruimte
    - of indien in het dakvlak
      - Verwerkt in het dak (ideaal vanuit energieoogpunt!)
      - <30 cm bovenop het dakvlak
  - Ja
    - Indien beschermd gebouw
    - Indien afwijking van het bestemmingsplan, de stedenbouwkundige verordening of de verkavelingsvergunning
- Dichtheid dak en onderdak

Aandachtspunten

- **Monitoring en goede follow-up van de prestaties**
  - **Kleine onvolkomenheden kunnen grote gevolgen hebben voor de prestaties**
    - Defecte circulatiepomp
    - Losgeraakte temperatuursensor (van opslagvat bijvoorbeeld)
    - Slecht geprogrammeerde regeling

- **Technische voorwaarden voor premies**
  - **Het thermisch zonnesysteem moet een integrerende warmtemeter omvatten**

    "De warmtemeter moet de prestatie van het systeem kunnen meten en eventuele afwijkingen aan het licht brengen"

  - **De installateur moet een werkingsgarantie van minimum 2 jaar aanbieden. Aanvullend MOET er een "Gegarandeerd Zonthermisch Resultaat (GZR) zijn, maar wat … als > 50 m2**

.

Algemene informatie en conclusie

Interessante tools, internetsites, …:

- BIM:
  - Thermische zonne-energie
  - http://www.leefmilieu.brussels/themas/gebouwen/goede-praktijken-om-te-bouwen-en-te-renoveren/energie/utiliser-les-sources-denergi-0?view_pro=1
  - Fotovoltaïsche zonne-energie
  - http://www.leefmilieu.brussels/themas/gebouwen/goede-praktijken-om-te-bouwen-en-te-renoveren/energie/utiliser-les-sources-denergi-1?view_pro=1
  - Apere
  - www.apere.org
  - www.smartguide.be
- Brugel
  - www.brugel.be

Referenties Gids Duurzame Gebouwen:

- www.gidsduurzamegebouwen.brussels
  - Dossier | De optimale productie- en opslagwijze voor verwarming en sanitair warm water kiezen
  - Dossier | Installaties voor de opwekking van hernieuwbare elektriciteit integreren

Wat moet worden onthouden uit de uiteenzetting

- HEB in de residentiële sector in het BHG = zonne-energie (+ Warmtepomp + biomassa)
- Zonne-energie
  - beschikbaar in grote hoeveelheden
  - te gebruiken volgens reële behoeften (thermisch!)
  - Schaduw, oriëntatie, helling!
- PV en ZB aangepast aan nieuwbouw en renovatie
  - Beschikbare oppervlakte: compromis PV/ZB … rendabiliteit
  - Draagvermogen
  - Dichtheid
- Eenvoudige tools voor relevantiestudie van een project

¿

CONTACT

Florence GREGOIRE

Ingénieur projet

écorce sa

+ 32 4 226 91 60

info@ecorce.be

BEDANKT VOOR UW AANDACHT